

Pas a desnivell

Mercat lliure

L'administració espanyola té un do especial per corregir els preus a l'alça. No crec que hi hagi gaires països al món tan alertes a registrar qualsevol esdeveniment que pugui justificar una pujada de preus. Hi ha una sensibilitat finíssima, unes antenes que no es deixen perdre res. L'acusació d'apatia que es formula sovint contra les regions meridionals, no té en aquest cas cap justificació.

Ara mateix, en ple drama de l'oli s'autoritza oficialment que les classes que queden per damunt de tota sospita (sense que ningú n'estigui ben segur) augmentin les tarifes. ¿És un premi a la bona conducta? I, en cas afirmatiu ¿l'han de pagar els consumidors supervivents? Són preguntes que no tenen respostes satisfactòries, perquè apunten cap a un sistema indesxifrable. Amb el problema de la síndrome tòxica (com que no troben la causa, canvien el nom), passen coses curiosíssimes. S'ha produït una psicosi col·lectiva i el públic està molt escamant. Fa l'efecte que, ja força abans que ens toqui passar gana, ens volen treure el plaer de menjar de gust, potser per a anar-nos preparant amb temps. La gent desconfia i ens diuen que la indústria alimentària travessa uns moments crítics. La venda de conserves ha baixat verticalment. I què se'ls acut? Funciona de seguida l'instint nacional-nacional: un adroguer del meu barri va explicar-me l'altre dia que els distribuïdors de productes enllaunats li han anunciat una pujada de preus. Era inevitable, calia aprofitar el viatge. Després, quan la cosa es normalitzi —si s'arriba a normalitzar—, ens diran que com que les conserves ja tornen a merèixer confiança, s'han d'apujar novament. Si la situació no es normalitza, continuarà l'afflicció de les empreses i, és clar, hauran d'augmentar les tarifes. No es pot pas dir que la imaginació treballi, però la qüestió és que en un país valerós, on el coratge dels homes i de les idees exigeix avançar o invertir a cegues, sense retrocedir si no és a costa de perdre l'honor, els preus tenen una valentia exemplar: conquisten posicions i s'estimen més morir al lloc —ells, les empreses i el país— que no pas cedir-les.

He parlat de l'oli perquè és de rigorosa actualitat, però tant com una síndrome és una evidència de malaltia crònica. Amb tot passa igual: cada vegada que

s'anuncia una reunió de l'OPEP, a una colla de mosteles autòctones se'ls dreuen les orelles. «Alto!», pensen, «aquí pot haver-hi tela!». Si els productors de petroli acorden augmentar en dos o tres dòlars el barril de cru, el públic no pot saber de quina manera repercutirà sobre el preu d'un litre de gasolina, però els eixorivits ho endevinen de seguida i la repercussió és fulminant, immediata. Una mestressa de casa, per exemple, compra una rajola de xocolata (o el que sigui) a la botiga de la cantonada, i es produeix el següent diàleg:

—I ara! —diu la senyora—. Ahir me'n va cobrar deu pessetes menys.

—Que no ha llegit els diaris d'avui? —respon el botiguer—. S'ha apujat el petroli!

La senyora no entén ben bé la relació entre el petroli la xocolata, però escolta amb poca o molta resignació les explicacions del botiguer, que li diu que quan s'apuja el petroli, s'apuja la gasolina, i quan s'apuja la gasolina, s'apuja tot.

L'escena és un punt exagerada, espero que no se m'enfadin els comerciants ni els industrials. Al capdavant no tota la culpa és d'ells, ja que també hi ha unes mosteles de més entitat, les que fixen els impostos, que experimenten uns dreçaments d'orelles impressionants, rapidíssims.

Quan la cosa és al revés i els preus d'origen baixen, els d'aquí (amb un orgull ben hispànic) s'aguanten fermes.

S'hi pensen, com si diguéssim, i s'estimen més veure venir amb calma, sense precipitar-se. Ara mateix, i parlo de l'hora i del dia d'escriure aquestes ratlles, alguns països productors de petroli han abaixat preus i el dòlar, després de saltar esbufegant la barrera de les cent pessetes, recula, sembla que retorni al llistó de les noranta pessetes. Si fóssim coherentment expeditius a l'hora de les repercussions fulgurants, la xocolata (o el que sigui) també plegaria una vela amb la mateixa celeritat que l'havia estesa abans. Però no...

—He llegit el diari d'avui i diu que s'han abaixat el petroli i el dòlar —diria la senyora, posem per cas—. Suposo que em rebaixarà les pessetes aquelles...

—Escolti, escolti... —repliqueria el botiguer, amb un posat d'infinita paciència—. Vostè ha llegit el diari d'avui, però es veu que no l'ha llegit tot. Que no ha vist la pàgina vint?

—No.

—Doncs aquí està. Miri-se-la, miri-se-la i ja m'ho sabrà dir. Si em vol creure a mi, compri ara tot el que pugui, perquè és possible que a partir de demà li costi vint pessetes més per peça. Jo hi perdo i, pel meu gust, ja plegaria!

I queden així, descontents tots dos, amb aquest fatalisme resignat que ens té cama aci, cama allà, eixarrancats, amb un peu al tercer món i l'altre enlaire, amb la por de ficar-lo a la galleda. ● PERE CALDERS